

บทที่ 1

บทนำ

ขอบเขตและความเป็นมาของปัญหา

การจัดทำบัญชี มีความสำคัญต่อกิจการเพราะจะทำให้ทราบถึงฐานะของผลการดำเนินงาน อันเป็นข้อมูลในการบริหารตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อการควบคุมการตรวจสอบองค์กร ทั้งองค์กรที่มุ่งค้าหากำไรหรือองค์กรที่ไม่มุ่งค้าหากำไร

วัด ถึงแม้จะเป็นองค์กรทางศาสนา แต่ก็อยู่ในรูปแบบใกล้เคียงมูลนิธิ สมาคม เมื่อมีรายรับ ก็สามารถเกิดค่าใช้จ่ายในเรื่องต่าง ๆ ขึ้นได้ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าโทรศัพท์ ค่าอาหาร และค่าใช้จ่ายในด้านที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ นอกจากนี้ ในแต่ละวัดยังมีทรัพย์สินที่วัดเป็นผู้จัดหา อีกส่วนเป็นทรัพย์สินที่ได้รับบริจาคจากประชาชนผู้มีศรัทธา ซึ่งก็มีจำนวนมาก น้อย แตกต่างกันในแต่ละวัด

ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิถีชีวิตของคนไทย โดยเฉพาะผู้ที่นับถือศาสนาพุทธ สถานที่ที่สำคัญกับคนไทยมาตลอดคือ วัด ซึ่งเป็นศูนย์รวมทุก ๆ อย่าง ไม่ว่าจะเป็นพิธีกรรมทางศาสนา ศึกษาเล่าเรียน รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ชาวบ้านจึงผูกพันกับวัดเป็นอันมาก นอกจากนี้วัดยังเป็นสถานที่พึ่งทางจิตใจ ซึ่งผู้คนจะแสดงออกมาในรูปของการทำบุญ บริจาค และบนบานต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งก็นำมาซึ่งรายรับของวัดในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรายรับจากการบริจาค ซึ่งก็อาจบริจาคผ่านตู้บริจาคของทางวัด หรือบริจาคผ่านทางเจ้าอาวาส หรือเป็นการบริจาคต่าน้ำ ค่าไฟ ค่าภัตตาหารภิกษุสงฆ์ ทำนุบำรุงพระศาสนา เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นที่สังเกตว่าวัดควรมีการจัดทำบัญชี มีการควบคุมสินทรัพย์ การตรวจสอบ หรือจัดทำรายงาน มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดทำบัญชี จึงสนใจที่จะทำการศึกษาการจัดทำและบันทึกบัญชี ของวัดในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 109 วัด ตามจำนวนที่ขึ้นทะเบียนกับกรมการศาสนา โดยจะทำการศึกษาในส่วนการจัดส่วนงานทางบัญชีการเงิน รูปแบบการจัดทำบัญชี การควบคุม การตรวจสอบ การจัดทำรายงาน เป็นต้น ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจนี้ จะได้เป็นแนวทางพัฒนาการจัดทำบัญชีของวัด ให้อยู่ในรูปแบบที่นำมาใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาการจัดทำบัญชีของวัด ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตและวิธีการศึกษา

1. ขอบเขตประชากร จะทำการศึกษาเฉพาะ วัดใน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โดย การสุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถาม
2. วิธีการศึกษาและเก็บข้อมูล ข้อมูลที่นำมาศึกษาจะ ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก แหล่งต่าง ๆ ดังนี้
 - 2.1.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source)
ใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยอาศัยแบบสอบถามเป็นแนวทาง โดย ใช้การสุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด ซึ่งวัดที่สำคัญใน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีจำนวน 109 วัด โดยจะสอบถามพระภิกษุที่เกี่ยวข้อง หรือไวยาวัจกรของวัดที่เป็นกลุ่ม ตัวอย่าง
 - 2.1.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source)
โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา วารสาร บทความ
3. สถิติและทฤษฎีที่ใช้วิเคราะห์ ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) คือ ร้อยละ

นิยามศัพท์

1. วัด หมายถึง สถานที่ทางศาสนา โดยปกติมีโบสถ์ ศาลา วิหาร และที่อยู่ของสงฆ์ หรือนักบวช เป็นต้น ซึ่งจะต้องได้รับอนุญาตให้สร้างและตั้งตามกฎกระทรวงฉบับ ที่ 1 (พ.ศ. 2507) ออกตามความในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ 2505
2. ไวยาวัจกร หมายถึง คนที่สวดผู้ได้รับแต่งตั้งให้มีหน้าที่เบิกจ่ายค่าอาหารและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ และมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาจัดการทรัพย์สินของวัดตามที่เจ้าอาวาส มอบหมายเป็นหนังสือ
3. การจัดทำบัญชี หมายถึง ระบบการให้ข้อมูลโดยเป็นระบบข้อมูลซึ่งออกแบบขึ้น เฉพาะเพื่อสื่อความหมายทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณค่าขององค์การธุรกิจต่าง ๆ หรือผล ประโยชน์อื่น ๆ ของหน่วยงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงลักษณะ และการจัดทำบัญชี ของวัดในอำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ในการจัดทำบัญชีของวัดในอำเภอเมือง จังหวัด เชียงใหม่

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University